

KULTURA

Premijera »Careva novog ruha«

■ SPLIT – Umjetnički ansambl i polaznici studija za djecu i mladež splitskog Gradskog kazališta mladih u srijedu su na pozornici Teatrina odigrali drugu ovosezonsku dramsku premijeru – »Carevo novo ruho«, koju je po istoimenom priču Hansa Christiana An-

dersena napisala i dramatizirala Ana Tonković-Dolenčić, a režirao Ivan Leo Lemo. Autorica je u predstavi zadržala osnovni Andersenov okvir, ali je poznatu priču osuvremenila s lažima suvremenog svijeta.

»Te su laži zavodljive, šarene i zabavne pa se s nji-

Prizor iz splitske predstave

ma suočavamo bez stroge pedagogije. Predstava je zapravo mali vodič traganja za istinom, a ispričale su je različite osobe koje raskrinkava lažni sustav», istaknula je ravnateljica splitskog GKM-a Ljubica Srhoj, napominjući kako predstava podjednako uspješno komunicira s djecom i odraslima, što se na premijernoj izvedbi i potvrdilo.

U predstavi su sudjelovali Tonči Banov, Filip Radoš, Vinko Mihanović, Franko Strmotić, Jolanda Tudor, Nada Prodan, Jasmina Žiljak, te mladi polaznici dramskog studija GKM-a Siniša Novković, Nino Matas, Bojan Brajčić, Roko Sikavica i Pere Eranović. Dopadljivu scenografiju je potpisala Vesna Režić, a maštovite kostime izradila konceptualna umjetnica Ivana Popović. Za glazbu se pobrinuo Zvonimir Dusper. [Mira Jurković]

»Mirko i sedam prigovora«
Melite Rundek

■ ZAGREB – Psihološko nasilje problem je koji naše društvo još dovoljno ne prepoznaje, a knjiga »Mirko i sedam prigovora« dječje spisateljice Melite Rundek, objavljena u izdanju Golden marketinga - Tehničke knjige, pomaže djeci, odgajateljima i roditeljima da prepoznaju načine zlostavljanja i njihove utjecaje na život pojedinca.

Ta je zanimljiva i nesvakidašnja knjiga, kojoj psihologinja i psihološka terapeutica Jasenka Pregrad daje pet zvjezdica po uzoru na filmske kritike, predstavljena u srijedu u Hrvatskom novinarskom domu. O knjizi su govorili i recenzentica dr. Hrvojka Mihanović Salopek, urednica Nataša Maletić, autorica Melita Rundek i ilustratorica Ana Kadoić.

Autorica je svoje djelo svrstala u žanr »ekološkog romana-zagonetke« koji čitatelje podsjeća da knjige, jednako kao i živa bića, čitamo prebrzo. Robujemo prekratkim formama i prepovr-

šnim zaključcima, žmirimo gledajući probleme, pa nam se lako može dogoditi da umjesto dobrih čitatelja postanemo prigovarači i zlostavljači, upozorila je Melita Rundek. [J. M. M.]

S predstavljanja knjige: Autorica Melita Rundek i urednica Nataša Maletić

Rijetko viđeni vrhunski crteži: S otvorenja izložbe

Vladimir Turina u Muzeju grada Zagreba
Arhitektonski iskorak

MARTINA KALLE

O hrvatskom arhitektu Vladimiru Turinu (1913. - 1968.) danas se malo zna. Prava je to šteta, jer se radi o originalnoj, nespunanoj ličnosti, buntovniku čije ideje i danas, nekoliko desetljeća nakon što ih je izrekao, zvuče svježe i aktualno. Koliko je značenje Vladimira Turine svjedoči i činjenica da je i slavni Le Corbusier bio očaran njegovim razmišljanjima. Tu nepravednu rupu u povijesti domaće umjetnosti, arhitekture i teorije ispravlja izložba »Iskorak Vladimira Turine«, otvorena u utorak na večer u Muzeju grada Zagreba.

Avangardna shvaćanja

Autorica izložbe Hela Vukadin-Doronja za ovu se priliku odlučila za segment Turinina rada u rasponu između 1940-tih i 1960-tih. U skladu s Turininim avangardnim shvaćanjima i snažnom sklonošću za konstruktivizam i onodobnu estetiku betona jest i postav izložbe koji bi velik dio posjetitelja mogao ostaviti zatečenima. Čiste monokromne plohe, bez

Koliko je značenje Vladimira Turine, svjedoči i činjenica da je i slavni Le Corbusier bio očaran njegovim razmišljanjima

dosjetki i s naglaskom na naturalizam na tragu su Turininih bezvremenskih egzistencijalnih razmišljanja, redovito u suprotnosti svijetu oko sebe. Duh nonkonformizma, izolacije i hodanja »drugom stranom«, kako to objašnjava kustosica Vukadin-Doronja, pojačava glazbena pozadina - rock, punk, halucigeni ritmovi i zvuk garaže.

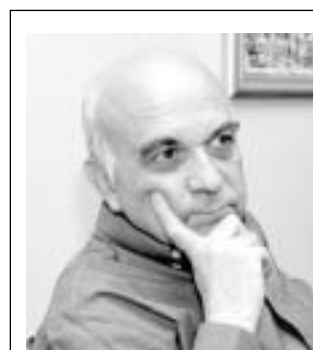
Donekle neočekivano za izložbu o djelu jednog arhitekta, ali razumljivo u svjetlu činjenice da mu je ostvareno vrlo malo djela, veći dio izložbe zauzima tekstualni materijal. Privatna korespondencija, članci objavljeni u listu Telegram te posebice predimenzionirani citati najbolje opisuju Turinin duh. A da se radi o

nonkonformistu koji je tvrdoglavo išao protiv žabokrečine i mediokritetstva, možda najbolje govori uvodni citat: »Katkad treba govoriti istinu, koja uvijek nije koketna.«

Zaboravljeni humanist

Slikovni materijal obuhvaća presjeke i tlocрте za različite projekte. Arhitekt Boris Magaš na otvorenu izložbe istaknuo je da su to rijetko viđeni i briljantni crteži koji pokazuju kolika je razlika između ljudske ruke i kompjutorske tehnike.

Zanimljiv prilog projektu otkrivanja djela Vladimira Turine je i opsežni intervju Tončija Čerine, Igora Alovića i Petra Miškovića s arhitektom Borisom Magašom u kojem Turinin dak i kasniji suradnik iz prve ruke zanimljivo govori o svom mentoru, a koji je sada prvi put objavljen. U svakom slučaju, ovom je izložbom Muzej grada Zagreba potaknuo konačnu valorizaciju arhitekta, vizionara i humanista kojeg je vlastita sredina, kako to često biva s onima koji su iskoracili iz okvira, nepravedno zaboravila.

Petar Krelja

Stjepko Težak

Nagrađeni Petar Krelja
Stjepko Težak

■ ZAGREB – Hrvatsko društvo filmskih kritičara uručilo je u utorak u kinu »Broadway Tkalca« nagradu »Vladimir Vuković« za životno djelo Stjepku Težaku, a istoimenu nagradu za najboljeg filmskog kritičara za 2005. Petru Krelji.

Stjepko Težak (Požun kod Ozlja, 1926.), lingvist, filmski pedagog i metodičar, bio je jedan od inicijatora uvođenja filma u redovitu nastavu. U pedagoškoj i filmskoj periodici objavljivao je prikaze, kritike i interpretacije domaćih i stranih filmova te metodičke upute za izvo-

đenje filmske nastave i za rad u filmskih klubovima.

Utemeljitelj je kolegija metodike nastave filma na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

Petar Krelja (Štip, 1940.) u hrvatskoj je filmskoj kritici pedesetak godina. Već je otprije stekao zasebno mjesto svojim stilski razigranim i opažanjima bogatim kritičkama, što je u prošlogodišnji potvrdio kolumnama u »Hollywoodu« i »Vijencu« te kritičkim esejima o hrvatskom filmu u »Vijencu« i Hrvatskome filmskom ljetopisu. [Hina]

KULTURA

Međunarodni sajam knjiga u Leipzigu od 16. do 19. ožujka
Najvažniji sajam čitatelja

SANDRA-VIKTORIJA ANTIĆ

Ponovno i ponovno, svake godine u proljeće Leipzig posjeti sve više i više ljudi. Magnet koji ih tako snažno vuče u taj renesansni istočno-njemački grad Međunarodni je sajam knjiga, jedna od najstarijih knjižnih smotri na svijetu koju je lanjske godine pohodilo rekordnih 108.000 posjetitelja (od čega su jedna trećina bili tinejdžeri) i 2400 novinara iz čitavoga svijeta.

S obzirom na to da »Leipzig cvate«, za razliku od njemačke ekonomije »koja bilježi tendenciju stagnacije«, kako su nakon lanjskoga izdanja Sajma pisale neke njemačke novine, ove bi se godine, od 16. do 19. ožujka, na jednome od najvećih autor-skih sajmova na svijetu moglo naći još više zaljubljenika u knjigu nego lani.

Igor Grbić – poseban gost Sajma

Proletni sajam knjiga u Leipzigu, koji je kao prvo i najvažnije »sajam čitatelja«, i ove će godine ugostiti veći broj hrvatskih pisaca (lani je u Leipzigu nastupio najveći broj hrvatskih autora koji se do tada predstavio na nekoj knjižnoj smotri u svijetu).

Na hrvatskome štandu predstaviti će se Nikica Petrak, Sanja Lovrenčić, Igor Grbić, Jasminka Domaš i Miro Gavran. Grbić će biti poseban gost Sajma s obzirom na suradnju toga sajma s Pulskim sa(n)jmom knjiga.

Leipzig će posjetiti i Miljenko Jergović, koji će predstaviti njemačko izdanje svoje knjige »Buick Rivera« uz pomoć prevoditeljice Sabine Marić, a moderatorica predstavljanja bit će njemačka spisateljica Juli Zeh. Njemačka spisateljica hrvatskoga podrijetla Marica Bodrožić održat će predavanje o njemačko-hrvatskoj literaturi, a sa svojim romanom »Uloga moje porodice u svetskoj revoluciji« prisutne će upoznati Bora Čosić.

Hrvatski će pisci i ove godine biti uključeni u dva

SAJMOVI

Jedna od najposjećenijih knjižnih smotri na svijetu: Leipziški sajam

Slavenka Drakulić

SLAVENKA DRAKULIĆ
U RASPRAVI S
ESTERHAZYJEM

Na štandu Zajednice nakladnika i knjižara Hrvatske, koja i ove godine organizira nastup hrvatskih književnika i nakladnika u Leipzigu, službeno će gostovati i Slavenka Drakulić, lanjska dobitnica Leipziške nagrade za europsko razumijevanje. Jedna od najprevedenijih hrvatskih spisateljica, koja je to ugledno književno priznanje dobila za knjigu »Oni ne bi ni mrava zgazili«, sudjelovat će i u raspravi s još jednim ranijim laureatom te nagrade, mađarskim piscem Peterom Esterhazyjem.

Peter Esterhazy

Na hrvatskome štandu predstaviti će se Nikica Petrak, Sanja Lovrenčić, Igor Grbić, Jasminka Domaš i Miro Gavran, a gosti sajma su i Miljenko Jergović i Bora Čosić

posebna sajamska programa za strane autore – »Mali jezici – velike literature«, kojemu smo se pridružili prije četiri godine kao jedina zemlja koja nije članica Europske unije, te u program »Leipzig čita međunarodno«. Jedan od svakako ključnih događaja na našem štandu bit će posjet hrvatskoga ministra kulture Bože Biškupića, koji će se u Leipzigu susresti s direktorom Sajma te održati konferenciju za novinare na kojoj će biti riječi o našem nastupu u Leipzigu sljedeće godine, kada bi posebna pažnja trebala biti posvećena upravo hrvatskim piscima.

Dolaze i Beigbeder, Kaminer, Schulze...

U širokoj paleti ponuda što ih nudi Leipziški sajam knjiga, među kojima su i predstavljanja novih knjiga, s naglaskom na izdanjima iz središnje i istočne Europe, i antikvarijatskih izdanja, čitanja, stručne rasprave i panel-diskusije, publici najatraktivniji bit će, kao i obično, sami pisci.

I ove godine u Leipzigu će se imati priliku susresti s nekim od najpopularnijih pisaca današnjice poput Frederica Beigbedera, Vladimira Kamnera, Olge Tokarczuk, Andreja Kurkova i Inga Schulzea, zvijezde prošlogodišnjega Sajma knjiga u Frankfurtu.

Jedan od najsvetacnijih trenutaka Sajma bit će pak dodjela Nagrade za europsko razumijevanje koja ove godine pripada ukrajinskome pjesniku i prozaiku Juriju Andruhoviću.

Nužna obnova motovunskih zidina

Motovunskoga festivala će biti

■ MOTOVUN – Unatoč nedavnoj urušavanju dijelova motovunskih zidina Motovunski filmski festival u ljeto će se ipak održati, potvrdio je novinarima glasnogovornik festivala Igor Mirković.

Ako se festival ne bude mogao održati u staroj gradskoj jezgri, organizator će ga prenijeti na drugi prostor u Motovunu za koji nema bojazni od rušenja zidina. Urušavanje zidina, koje je u zadnje vrijeme u Motovunu postala svakodnevna pojava, po mišljenju stručnjaka iz Konzervatorskog odjela u Puli, bilo je i očekivano. Snimak zidina od prije dvije godine pokazao je najostetćenije dijelove koji se sad i urušavaju. Procjenjuje se da bi obnova motovunskih zidina stajala oko sedam milijuna kuna.

Općinski načelnik Slobodan Vugrinec kazao je kako će upravo ovih dana biti dovršen konačni troškovi obnove zidina kako bi se iz državnog i županijskog proračuna zatražila dodatna novčana potpora.

Zupanijsko će poglavarstvo na jednoj od idućih sjednica donijeti odluku o izdvajanju dijela interventnih sredstava za obnovu motovunskih zidina, najavio je u srijedu župan Ivan Jakovčić. Rekao je kako se nada da će to zanimati i Ministarstvo kulture te da će pokušati dobiti sredstva i iz inozemstva za zaštitu kulturne baštine u Motovunu. Dodao je kako je talijanska pokrajina Veneto do sada redovito sufinancirala obnovu zidina u Motovunu.

Jakovčić smatra da o tome neće li se ove godine Motovunski filmski festival održati na uobičajenu mjestu unutar zidina trebaju odlučiti stručnjaci, odnosno statičari. Festivalsko vodstvo u dogovoru s općinom promidžbenim akcijama nastoji prikupiti novac za obnovu, pa je upravo prihod s koncerta »Gustafa« u ulogu u zagrebačkom diskoklubu »Aquareisu« namijenjen toj svrsi. [Hina]

U ŽARIŠTU

RUSIJA ZAUSTAVLJA KRIVOTVORITELJE

Krivotvoreni Van Gogh

■ MOSKVA – Ruski stručnjaci ovih se dana pripremaju za bitku s rastućim brojem vješto izrađenih krivotvorina, formirajući pritom ceh stručnjaka za umjetnost. Cilj te udruge jest donošenje standarda za potvrdu autentičnosti umjetničkih djela. Planira se dodjeljivanje licencij stručnjacima s različitim područja umjetnosti, koji će pružiti informaciju i pravnu pomoć kolekcionarima. [M. K.]

Vesna Parun

BRANITELJSKO
PRIZNANJE VESNI
PARUN

■ KOPRIVNICA – Udruuga branitelja, invalida i udovica Domovinskog rata Podravke dodijelit će Veliku zlatnu plaketu književnici Vesni Parun (1922.). Priznanje se, kako se navodi, pjesnikinji Parun dodjeljuje za sve ono što je na književnom planu učinila za neovisnu hrvatsku državu, a bit će joj uručeno u povodu njezina 84. rođendana, 10. travnja. [Hina]

FOTOGRAFSKI
SJEČAM SE

■ SPLIT – Splitski fotograf Valentin Bilić Prčić u utorak je u splitskom Salonu Galii predstavio svoj autorski opus »Sjećam se« u kojem dominiraju portreti njegovih prijatelja u trenutcima nelagode i tjeskobe. Ciklus je dijelom doprinos portretnom žanru koji je, ističe likovni kritičar Sandi Bulimbašić, za razliku od opsesije tijelom desetljećima prilično odsutan u umjetnosti. [M. J.]

Rad Valentina Bilića Prčića